

SZERBIA

I. Az ország társadalmi-gazdasági helyzete

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Szerb Köztársaság
Államforma	köztársaság
Főváros	Belgrád
Terület	77 474 km ²
Népesség	7 498 000 fő
Nemzetiségi megoszlás	szerb (82,9%), magyar (3,9%), roma (1,4%), horvát (0,9%), szlovák (0,8%), bolgár (0,6%), román (0,5%), egyéb (9,0%)
Vallási megoszlás	ortodox (85%), római katolikus (5,5%), muzulmán (3,2%), protestáns (1,1%), egyéb (5,2%)
Hivatalos nyelv	szerb
Klíma	kontinentális
Államfő	Boris Tadic
Miniszterelnök	Mirko Cvetkovic
Hivatalos pénznem (kód)	szerb dinár (RSD)
Jelentősebb városok	Újvidék (Novi Sad), Niš, Kragujevac, Szabadka (Subotica)

2. A szerb gazdaság főbb mutatói, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Szerbia főbb gazdasági mutatói

		2006	2007	2008
A GDP értéke folyóáron	Mrd EUR	23,5	29,5	34,3
A GDP növekedése változatlan áron	%	5,2	6,9	5,4
Egy főre jutó GDP folyó áron	EUR/fő	3 174	4 002	4 651
Infláció	%	11,7	7,0	13,5
Munkanélküliségi ráta	%	21,6	18,8	14,4
Folyó fizetési mérleg egyenlege	Mrd EUR	-3,09	-4,78	-6,09
Költségvetés egyenlege a GDP %-ában	%	-1,6	-1,9	-2,5

Forrás: Szerb Pénzügyminisztérium

A 2008-ban kialakult belpolitikai helyzet hátrányosan érintette az ország gazdasági folyamatait és gazdaságpolitikáját. Koszovó függetlenségének 2008. februári egyoldalú kikiáltása, az ezt követő kormányválság, a 2008. májusi előrehozott parlamenti választások, és az elhúzódó kormányalakítás után megalakuló EU-párti új kormányoknak szembesülnie kellett a Szerbia gazdaságát is hátrányosan érintő globális gazdasági recesszió hatásaival.

2008 őszén a szerb kormány tárgyalásokat kezdett a Nemzetközi Valutaalappal (IMF), és az IMF 2009. májusban döntött arról, hogy 2 942 millió euró hitelt nyújt Szerbia számára. Az IMF a hitelnyújtást szigorú feltételekhez kötötte, így szigorú restriktív pénzügypolitikát írt elő, valamint Szerbiának az államháztartási hiányát a GDP 1,75%-ára kell leszorítania. Előírta az inflációs folyamatok folyamatos figyelemmel követését és előirányozta a gazdaság, valamint a kivitel növelését. A program határt szabott a nyugdíjak és a közalkalmazotti jövedelmek növekedésének és előírta a költségvetés takarékosabb felhasználását.

2008-ban a GDP növekedése a pénzügyi közvetítés, a mezőgazdaság és a kereskedelem területén volt a legmagasabb. 2009-ben a válság hatására az IMF 2%-os, a szerb elemzők a GDP 5-6%-os csökkenését prognosztizálják. Az infláció 2009-ben várhatóan 8-9%-ra mérséklődik. 2008-ban az ország államadóssága 8 781 millió euró (a GDP 25,3%-a) volt, ezzel Szerbia a közepesen eladósodott országok közé sorolható. Az állam bevételei 12,6%-kal, a kiadások 23,8%-kal nőttek az előző évhez képest. A munkavállalók száma 2008-ban kétmillió fő volt, a munkanélküliségi ráta pedig 14,4%. 2008-ban a Szerb Köztársaságban az átlagos nettó bér (32 746 dinár) az előző évhez képest 17,9%-kal nőtt.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb import termékek

Szerbia külkereskedelmi forgalma

		2006	2007	2008	2009 I. n.év
Export	M EUR	5 102	6 432	7 428	1 276
Import	M EUR	10 462	13 507	15 581	2 682

Forrás: Szerb Pénzügyminisztérium

2008-ban Szerbia exportja euró alapon számítva 15,5%-kal, importja 15,3%-kal nőtt, a külkereskedelem hiánya (8 153 M EUR) 15,2%-kal emelkedett. Szerbia importfüggése az energiahordozóktól és a nyersanyagoktól továbbra is jelentős.

Szerbiában 2008-ban az exporttermékek listáján továbbra is a vas- és acélöntvény termékcsoport áll az első helyen (983 M EUR), ezt követik a színesfém termékek, a ruházati cikkek és zöldség-gyümölcs termékek. Az ország legnagyobb mértékben kőolajat és kőolajszármazékokat importált (1 951 M USD), ezt követi a gépjárművek termékcsoport, a földgáz, a vas és acél termékek, és az ipari gépek és berendezések.

Szerbia külkereskedelmi forgalmának több mint 50%-át az Európai Unióval bonyolította le. Szerbia exportját segíti, hogy preferenciális elbánásban részesül az EU-ban (vámmentesen, korlátok nélkül szállíthat minden árut az EU területére 1-2 kvótával szabályozott terméktől eltekintve), így hazánkba is.

Szerbia legnagyobb importpartnerei 2008-ban Oroszország, Németország és Olaszország voltak.

Szerbiának 2008-ban külkereskedelmi többlete volt Bosznia-Hercegovinával, Montenegróval és Macedóniával szemben, és jelentős hiánnyal zárt Oroszországgal szemben, az energiahordozók jelentős volumenű importja következtében.

4. Tőkeáramlás, statisztika, főbb partnerek

Szerbia működő tőke importja és exportja

		2006	2007	2008
Közvetlen működőtőke-import (flow)	M EUR	3 429	1 630	1 786
Közvetlen működőtőke-export (flow)	M EUR	17	169	182

Forrás: Szerb Pénzügyminisztérium

2008-ban a legnagyobb befektetők rangsorában első helyen Hollandia állt (347 M EUR), akit Olaszország és Ausztria követett. Az összbefektetéseket nézve első helyen Ausztria áll (1 550 M EUR), második helyen Görögország (1 177 M

EUR), harmadik Norvégia (1 114 M EUR). 2001-2008 között a külföldi befektetések együttes összege megközelítette a 11 milliárd eurót.

II. Magyarország és Szerbia bilaterális kapcsolatai, külkereskedelem, tőkeáramlás

A magyar-szerb külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Összesen	863,5	1 038,9	187,0	243,9	676,5	795,0
Élelmiszer, ital, dohány	42,4	62,5	23,8	59,5	18,6	2,9
Nyersanyagok	13,3	29,9	12,7	13,8	0,5	16,2
Energiahordozók	193,0	281,8	13,5	26,2	179,5	255,6
Feldolgozott termékek	295,3	334,4	106,4	118,5	188,9	215,9
Gépek, gépi berendezések	319,6	330,2	30,5	25,9	289,1	304,4

Forrás: KSH

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2008-ban (%)

	INDEX (2007/2008)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	120,3	130,4	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	147,3	249,8	6,0	24,4
Nyersanyagok	225,8	108,1	2,9	5,6
Energiahordozók	146,0	193,2	27,1	10,7
Feldolgozott termékek	113,3	111,4	32,2	48,6
Gépek, gépi berendezések	103,3	84,7	31,8	10,6

Forrás: KSH

Magyarország Szerbia ötödik legnagyobb importpartnere és kilencedik legnagyobb exportpartnere a kereskedelmi forgalom alapján összeállított szerb rangsorban.

2008-ban a kétoldalú forgalom 22,1%-kal nőtt, és Magyarország külkereskedelmi aktívuma is évek óta folyamatosan emelkedik Szerbia irányába.

A magyar exportban a nyersanyagok kivitele nőtt a legmagasabb ütemben (125,8%-kal), exportunk legnagyobb hányadát a feldolgozott termékek adták. A magyar behozatalban az élelmiszer, ital, dohány árucsoport (150%-kal) és az energiahordozók importja (93,2%-kal) nőtt a legnagyobb mértékben, és csak a gépek és gépi berendezések területén volt csökkenés (-15,3%).

A legfontosabb magyar exportcikkek: gabona és gabonakészítmény, kőolaj és kőolajtermékek, földgáz, villamos energia, gyógyszer, gumigyártmány, parafa és fatermék, gépek, híradástechnikai berendezések, villamos gépek, közúti járművek. Az importban jelentős tételt képviselnek a cukor, cukorkészítmény, fémtartalmú érc, villamos energia, szerves vegyi termékek, műtrágya, színesfém, gépek, gépi berendezések.

A kétoldalú kereskedelemben meghatározó szerepe van a magyar multinacionális cégeknek, és a Szerbiában működő körülbelül 500 magyar-szerb vegyes tulajdonban lévő kis - és középvállalatnak.

Működőtőke-befektetések, 2004-2007 (M EUR)

	2004	2005	2006	2007
Szerb működőtőke-befektetés Magyarországra	-0,0	-3,1	5,5	-7,9
Szerb működőtőke-állomány Magyarországon	0,7	11,6	14,5	1,1
Magyar működőtőke-befektetés Szerbiában	7,9	165,9	350,9	30,8
Magyar működőtőke-állomány Szerbiában	14,9	146,6	405	432,5

Forrás: MNB; Megjegyzés: A 2007 előtti adatok Szerbia és Montenegróra vonatkoznak.

A Szerb Nemzeti Bank kimutatása alapján Magyarország 2008-as közvetlen tőkebefektetése Szerbiába 32,0 millió USD volt, a külföldi befektetők sorában ezzel az összeggel a 13. helyet foglalta el. Magyarország eddigi teljes befektetése összesen 353,5 millió USD, ami a befektetői rangsorban a 9-10. helyet jelenti.

Szerbiában jelen van a magyar „Conti Tech Rubber Industrial” Kft., amely a velika crljen-i „Kolubara Univerzal” gumi szállítószalag gyártó vállalat 70%-át vásárolta meg 11 millió euró értékben, és további 4 millió eurót ruház be a vállalatba, a Masterplast Group Zrt. 4 millió eurós beruházással nyitotta meg eddigi legnagyobb gyárát Szabadkán. A Betonút Szolgáltató és Építő Zrt. a Valjevo Put útépítő vállalatot vásárolta meg 2007-ben 1,57 millió euró értékben, és vállalt egy 2,7 millió eurós beruházási programot is. Az OTP Bank 2007. május 21-től van jelen hivatalosan Szerbiában OTP Banka Srbija a.d. néven, a MOL Nyrt. folyamatosan bővíti szerbiai benzinkút hálózatát (közel 30 benzinkút), a Fornetti cég pedig eddig 15 millió eurós beruházást hajtott végre a szerb piacon.

A Magyarország felé irányuló szerb tőke kivétel még mindig elhanyagolható mértékű, Szerbia továbbra is a privatizációban, a külföldi tőkebeáramlás növelésében érdekelt.